



KOTOUTUMISEEN TARVITAAN KOTI

- Hankkeen viestit suoraan kentältä

28.9.2017

Kotoutumisen tukeminen maahanmuuttajien asumisessa

Projektikoordinaattori

Melis Ari-Gürhanlı

[Melis.ari@moniheli.fi](mailto:Melis.ari@moniheli.fi)

050 309 3925

Projektityöntekijä

Çisil Heltimoinen

[Cisil.heltimoinen@moniheli.fi](mailto:Cisil.heltimoinen@moniheli.fi)

050 309 3961

# Asunnottomuus Suomessa

- Suomi on ainoa EU-maa, jossa asunnottomuus vähenee.
- Asunnottomuuden vähentämisen painopiste on ennaltaehkäisyssä. Asunnottomuuteen johtavat polut pitää tunnistaa mahdollisimman varhain.
- Asunto ensin! Asumisen turva on varmistettava aina, kun ihminen kohdataan asunto-, sosiaali-, terveys- ja työvoimapalveluissa.
- Asunnottomuuden ennaltaehkäisy on edullisempaa kuin asunnottomuuden hoitaminen.
- Suomessa oli vuoden 2016 lopussa 6 650 yksinelävää asunnotonta ja 325 asunnotonta perhettä.
- Asunnottomuus Suomessa on muuten laskusuunnassa, mutta maahanmuuttajien asunnottomuus lisääntyy.
- ARA:n tilastojen mukaan vuonna 2016 kaikista yksin elävistä asunnottomista jo 27 % ja asunnottomista perheistä 64 % oli maahanmuuttajia.
- Suurimman asunnottomien ryhmän muodostavat tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona asuvat. Tämän ryhmän osuus yksinäisistä asunnottomista oli 82 %.

# Maahanmuuttajien asunnottomuus Suomessa?

- Tilastojen ulkopuolelle jää piiloasunnottomat, paperittomat, asunnottomuuden vaarassa elävät.
- Maahanmuuttajuuden määrittely on sinänsä haastava
  - Eivät kaikki EU-kansalaiset ole rekisterissä
  - Sesonkityöläiset eivät usein näy tilastoissa
  - Suomen kansalaisuutta saanut henkilö ei ole maahanmuuttaja mutta
  - Äidinkielen tai syntymämaan perusteella väestöä voi tilastoida...
  - Jokaisella on oikeus valita yksi äidinkieli...



# Asunnottomuuden syyt ovat moninaiset

- Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute
- Heikko taloudellinen tilanne
- Luottotietojen menetys
- Tiedon ja/tai kielitaidon puute
- Maan sisäinen muutto, ilman tietoa vakinaisesta asunnosta
- Etniseen alkuperään perustuva syrjintä asuntomarkkinoilla
- Elämäntilanteen muutokset (esim. työttömäksi joutuminen, avioero, joiden seurauksena maassa oleskelun status ja sitä kautta oikeus yhteiskunnan palveluihin ja tukiin muuttuu)
- Ongelmat naapuruussuhteissa > häätöuhka
- Mielenterveysongelmat
- Päihdeongelmat

# Kotoutumiseen tarvitaan koti

- miksi maahanmuuttaja tarvitsee muka erityispalvelua?

## Ennaltaehkäisy

### TIEDON PUUTE

- Kuka on kotouttamiskentällä vastuussa mistä? (hajanainen järjestelmä lisää byrokratia)
- Millaiselle tuelle minulla on oikeutta?
- Millaisia palveluja on olemassa?
- Mitkä ovat asumisen vaihtoehdot?
- Miten järjestötoiminta eroaa esim. kunnanpalveluista?
- Mitkä järjestöt auttavat asumisasioissa / talousongelmista selviytymässä?

→ Kielitaidon puute voi korjata kehittämällä tiedon ja palveluiden saavutettavuutta!

→ Saavutettavuuden parantamiseksi palvelua tarjoavien tahojen on vahvistettava tuntemustaan kohderyhmästään

→ Ennaltaehkäisytyötä tekevien on tunnustettava signaalit ajoissa!

## Tilanne päällä

### NOPEA JA JOUSTAVA PALVELU PUUTTUU

- Verkostot ovat puuttellisia
- Kulttuurierot aiheuttavat viestintäkatkosta
- Odotukset eroavat todellisuudesta

### ENNAKKOASENTEET VAIKUTTAVAT

- Maahanmuuttajat kohtaavat syrjintää asuntomarkkinoilla

→ Asennemuutostyölle on edelleen tarvetta

→ Hämärille (lajittomasti) toimijoille ei saa antaa tilaa toimia

# Mikä Katto-hanke?

## Tavoitteet

- Ennaltaehkäistä maahanmuuttaneiden asunnottomuutta
- Levittää tietoa asumisasioista maahanmuuttaneille
- Levittää tietoa maahanmuuttaneiden haasteista asunnon löytämisessä viranomaisille
- Vaikuttaa myönteisesti yleiseen asenteeseen maahanmuuttajista vuokralaisina ja naapureina

|                 |              |
|-----------------|--------------|
| Hankkeen kesto: | 2016-2018    |
| Rahoittaja:     | RAY          |
| Toteuttaja:     | Moniheli ry  |
| Verkostot:      | AUNE-ohjelma |



# Mitä siis käytännössä tehdään?

- Vierailaan eri ryhmissä ja kerrotaan asumisasioista
- Koulutetaan
  - Maahanmuuttajia asumisasioissa
  - Asiantuntijoita maahanmuuttaja-asiakkaiden kohtaamisesta
- Tuetaan asunnottomia maahanmuuttaneita asunnon etsimisessä
  - Kädestä pitäen ryhmätoiminnalla
- Vaikuttamistyötä
  - Tuetaan eri sektorien välistä dialogia ja yhteistyötä
  - Ollaan läsnä siellä missä voi vaikuttaa
  - Välitetään kentän viestit päättäjille
  - Kampanjatyötä
- Tuotetaan materiaalia ja seurataan kentän kuulumisia
  - Verkkosivut
- Tehdään yhteistyötä alan toimijoiden kanssa ja olemme avoimia uusille toimintamalleille



# Info-tilaisuuksien sisältö

- Mistä / miten asuntoa haetaan?
- Onko olemassa vaihtoehtoja / asumisen eri muotoja?
- Kuka minua auttaa?
- Miten erotun muista hakijoista?
- Mitä taloudellisia tukea saan / mistä?
- Miten vuokrasopimus tehdään? Mitä minun täytyy huomioida?
- Miksi pitäisi ottaa kotivakuutus?
- Miten muuttoilmoitus tehdään?
- Mistä hankitaan huonekalut?
- Tuparit 😊
- Mitkä ovat taloyhtiön säännöt?
- Huoltomiehen ja isännöitsijän roolit?
- Miten lajitelen roskia?
- Mitä teen jos tulee naapurin kanssa ongelmia?
- Miten Suomessa asutaan? Miltä suomalainen asunto näyttää?
- Miten edistän kodin turvallisuutta?
- Mistä saa apua arjen pyörittämiseen?

→ Annamme esimerkkejä omista elämästään ja kokemuksistaan

# Kaksisuuntaista kotouttamistyötä

## Asumisen eri tavat eri kulttuureissa

**Ke 1.11.2017, Caisa kulttuurikeskus, 12.30-16.30**

Haluatko tietää miten asuminen Venäjällä, Lähi-Idässä, Thaimaassa ja Somaliassa eroa suomalaisesta asumiskulttuurista ja miten kyseisistä maista Suomeen muuttaneet asuvat täällä?  
Haluatko pohtia mitä meitä kaikkea yhdistää asumisessa riippumatta kulttuuritaustoista?

## Kädestä pitäen - vertaistuki- ja neuvontatoiminta

**18.10.-30.10.2017, Monik ry:n Puhoksen Neuvonta- ja kohtaamispiste**

Toteutetaan asunnottomille ja asunnottomuuden vaarassa oleville maahanmuuttajille suunnattu vertaispienryhmä, jossa annetaan intensiivistä yksilöneuvontaa ja tukea asunnon hakemisessa.

Asunnon hakemiseen liittyvien toimenpiteiden lisäksi ryhmässä kartoitetaan osallistujan elämäntilanne sekä seurataan ja dokumentoidaan osallistujan asunnonhakupolkua.

# #100Katto

Ryhmävideo Kotkasta

<https://www.youtube.com/watch?v=JOZj41n5TWI>

Video Turusta

[https://www.youtube.com/watch?v=RGEyUoly\\_3k](https://www.youtube.com/watch?v=RGEyUoly_3k)

Sopri. Nurest  
Minä asun kivat talo  
minun koti on iso ja  
kaunis  
Asun minä ja minun  
tyttö

40

Ison pään asuntoon  
ja haluan Varkka.

Minä haluan  
asua jossa ei ole  
pölyä, ihmisiä,  
aluetta, jossa  
suomalaiset elävät!  
Edulliseen, mukavaan  
asuntoon.

Toivottavasti rapun on  
hyvä.

28

Toivo että minä saa  
oman kotin



27

Toivon että  
kaikissa makuuhuoneissa  
on vaatesöylä.

13

~~Jospa~~  
Jospa minulla olisi  
isön oma kotitalon ja  
merinäätä ja reja  
huonetta sauna ja  
~~uimaallas~~ uimahalli  
ja iso pihä  
Ulkona on sato  
pieni yksio on kallis  
Keräätalo

Minä asun  
keron kanssa  
~~se~~  
se on pieni  
talo -

23

Toivon  
lämpimän  
asunnon  
koti sisällä on  
kylmää

20

3

Siellä pitä olla  
makuuhuone Varkka talo  
on pieni.

5

# Kentän kuulumiset

## ns. kohderyhmältä

- Mistä minä saan apua?
- Kaikki on suomen kielellä / asiointi tapahtuu verkossa ☹️
- Asunto on liian iso / liian pieni
- Vuokra on kallis
- Haluan asua Töölössä / Matinkylässä / Tikkurilassa...
- Jos maksan 1500e tyypille saan saman tien asunnon
- En tiedä onko kotivakuutus, mies hoitaa kaiken
- En halua asua taloyhteiydessä missä maahanmuuttajat asuvat VS haluan asua alueella, jossa oman yhteisön edustajat asuvat
- Teidän kanssa on helpompi asioida...

## Opettajilta / ohjaajilta / virkailijoilta

- Olisi kiva tietää mitä järjestöt tarjoavat?
- Olisi kiva saada opettajille suunnattua tilaisuutta, josta saisimme päivitettyä tietoa
- Olisi kiva istua muiden alan työntekijöiden kanssa ja pohtia yhdessä ratkaisuja
- Olisi kiva saada lisätietoa eri kulttuureista ja kohtaamisesta
- Miten osallistetaan maahanmuuttajia?
- Miten voimme tavoittaa kohderyhmää?



# Kehittämisehdotuksia

- Kuntatoimijoille
  - Palvelujen yhtenäistäminen
  - Saavutettavuuden parantaminen
  - Reaktioajan nopeuttaminen sekä joustavampi ote

→ Kaksisuuntainen toiminta myös asumissosiaalityössä
- Hanke rahoittajille
  - Päällekkäisyyksien estäminen
  - Yhteistyöhön kannustaminen
  - Hiljaisen tiedon hyödyntäminen (esim. maahanmuuttajajärjestöt)
- Kotouttamispalveluita tarjoaville
  - Työntekijöiden kouluttaminen asumisasioissa
  - Työntekijöiden kouluttaminen maahanmuutosta
  - Kohderyhmä mukaan palveluiden suunnitteluun ja toimintojen toteutukseen
- Top-down
  - Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen lisääminen
  - Nolla toleranssi pimeälle markkinoille
- Bottom-up
  - Nolla toleranssi inhimillisellä asumiselle
  - Mobilisointi
  - Tiedon levittäminen

